

Filosofijos
fakultetas

Domas Junelis

Filosofijos institutas

Save mąstanti materija: idealizmas, dogmatizmas, ar trečiasis kelias?

Šiuo pranešimu siekiama 1) apibrėžti epistemologinę problemą kalbant apie subjekto priklausomybę nuo išorinių sąlygų (materijos) ir 2) identifikuoti potencialius jos sprendimo variantus. Jeigu J. G. Fichte kadaise konstatavo, kad filosofija šiuo klausimu gali eiti tik dvejais keliais – idealizmo (subjektas determinuojamas viduje, paties subjekto) ar dogmatizmo (subjektas determinuojamas iš išorės, gamtos) – tai mano pasirinkti autoriai, F. W. J. Schellingas, K. Marxas ir G. Rose kalba apie „trečiąjį kelią“, idealizmo ir dogmatizmo sąjungą arba apskritai ėjimą anapus šios dichotomijos, dėmesį sutelkiant į specifines istorinės ir socialinės totalybės formas, kurios subjektyvumą medijuoja, bet taip pat analogiškai yra medijuojamos paties subjektyvumo. Tuo siekiama ne tik problematizuoti ir išplėsti reprezentacijos (subjekto-objekto santykio) klausimą materialistiniame kontekste, bet ir pateikti preliminarūs atsakymus į tai, kurie mąstančios sąmonės atžvilgiu nebūtų nei reduktyvūs, nei hipostazuojantys.